

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Uhlířské Janovice, okres Kutná Hora

Třebízského 268, 285 04 Uhlířské Janovice

Identifikátor školy: 600 046 443

Zřizovatel: Město Uhlířské Janovice, Václavské náměstí 6, 285 04 Uhlířské Janovice

Školský úřad Kutná Hora, Komenského náměstí 6, 284 80 Kutná Hora

Termín konání komplexní inspekce: 22. listopadu - 26. listopadu 1999

Čj.	031 235/99-2065
Signatura	kc2ct101

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu, také členění českého jazyka na mluvnickou, slohovou a literární výuku je v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Na prvním stupni je kontinuita výuky zajišťována metodickým sdružením a jednotlivými určenými učiteli, kteří jsou garanty paralelních tříd v ročníku. Ze zápisů v třídních knihách (z loňského i letošního školního roku) vyplývá, že osnovy (včetně úprav a doplňků) a jim odpovídající stanovené výukové cíle jsou plněny. V plánování a přípravě výuky na druhém stupni shledala ČŠI zásadní nedostatek v tematickém plánu loňského i letošního školního roku v šestém ročníku zařazením učiva (slovesné kategorie: rod, vid, třída, vzor), které má být probíráno ve vyšších ročnících. Ze zápisů v třídních knihách loňského roku vyplývá, že učivo bylo probíráno. Kontinuita výuky tak nebyla zcela zajištěna. Porušení osnov v jiném ročníku ČŠI nezaznamenala. Ve škole je integrováno sedmnáct žáků (dva s tělesným postižením, patnáct se specifickými vývojovými poruchami), dále eviduje výchovná poradkyně padesát žáků s menší mírou specifických vývojových poruch učení a chování. Učitelé českého jazyka tyto žáky znají, v hodinách s nimi pracovali diferencovaně, uplatňovali individuální přístup. Celkem šesti hodinami je na prvním stupni posílena výuka nápravným čtením, individuální logopedickou péčí a nácvikem nápravy vývojových poruch. Oblast plánování a příprava výuky je hodnocena jako ještě vyhovující (v plánování učiva šestého ročníku shledala ČŠI citelně slabá místa).

Personální podmínky výuky: všechny hodiny českého jazyka na druhém stupni jsou zajišťovány učitelkami s úplnou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Na prvním stupni je výuka zabezpečena odborně i pedagogicky způsobilými učiteli v 73 %, zbývajících 27 % hodin je vyučováno pedagogicky způsobilými učiteli. Úplná způsobilost však nemá odpovídající vliv na kvalitu výuky, jen 10 % sledovaných hodin bylo hodnoceno ČŠI jako vynikající, 30 % jako velmi dobrých, 40 % jako průměrných, 20 % mělo citelně slabá místa. Čtyři učitelky prvního stupně absolvovaly kurz nápravy specifických vývojových poruch, jedna má kvalifikaci pro logopedický nácvik. Ve sledovaných hodinách se tak pozitivně projevil odborný přístup vyučujících.

Materiální podmínky: vybavení je základní, všichni žáci mají učebnice, pracovní sešity s fóliemi, všichni učitelé využívají možnosti kopírovat doplňující materiály, užívají informační materiály, na velmi dobré úrovni je vybavena školní knihovna. Vynikající je softwarové vybavení výukovými programy. Výpočetní technika je pořizována a využívána účelně.

Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám, třídy ve všech budovách jsou prostorné, světlé, teplé, nábytek standardní, dle ekonomických možností je postupně pořizován nový. Učební prostředí je podnětné a estetické. Ve většině hodin využívali učitelé relaxační prvky. Podmínky výuky jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Sledované hodiny českého jazyka navazovaly na předcházející učivo, měly jasné výukové cíle, odpovídaly věku žáků. Ve všech hodinách převládala přátelská nestresová atmosféra. V organizaci hodin a střídání metod a forem práce se vyučující značně lišili. V průměrných a vyhovujících hodinách převládala frontální práce, verbální projev učitele, málo byly zařazovány činnostní prvky. Často absentovalo hodnocení práce žáků (díleč i celkové). Ve velmi dobrých a vynikajících hodinách byly zařazeny praktické činnosti, samostatná práce, hry, soutěže, práce s chybou, žákům byly nastolovány problémové úkoly, byl efektivně využíván výukový čas. Ve všech sledovaných hodinách měli žáci možnost pracovat individuálním tempem, byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, ČŠI zaznamenala zohledňování žáků se specifickými vývojovými poruchami. V osmém

ročníku se vždy v jedné hodině týdně třída dělí, obvykle pracují skupiny žáků u počítačů s výukovými programy. Celkově hodnotí ČŠI organizaci, metody a formy práce jako dobré.

Motivační metody byly výborně využívány především na prvním stupni ZŠ, a to jak vstupní, tak i motivační výzvy v průběhu hodin. Hodnocení žáků mělo převážně pozitivní či povzbuzující charakter. Ve všech hodinách existovala rychlá a pravidelná zpětná vazba. Na prvním stupni hodnotí ČŠI oblast motivace a hodnocení jako velmi dobrou.

Na druhém stupni byly motivační metody a hodnocení užívány v hodinách sporadicky, záleželo na osobnostních vlastnostech učitele. V začátcích hodin zastupovalo vstupní motivaci seznámení s programem hodiny. Při sledovaných hodinách byli žáci občas hodnoceni slovně i známkou, jen ve dvou případech zhodnotily učitelky splnění cíle hodiny. K sebehodnocení žáci nebyli vedeni. Průběžné motivační a hodnotící prvky byly zaznamenány pouze v osmých a devátých třídách. Žáci si velmi pěkně ověřovali pochopení učiva v práci s výukovým programem, aplikovali vědomosti, měli okamžitou zpětnou vazbu (osmý ročník), při hodnocení byla oceňována snaha a pokrok, formativní hodnocení bylo zaměřeno na podporu dalšího učení žáků (devátý ročník). Každoročně se žáci zúčastňují recitačních soutěží a olympiády v českém jazyce. Na druhém stupni měla oblast hodnocení a motivace citelně slabá místa. Při hodnocení kvality motivace a hodnocení žáků zaznamenala inspekce vyrovnaný poměr pozitivních a negativních zjištění.

Ve sledovaných hodinách byla spolupráce a komunikace mezi žáky a učiteli velmi dobrá. Hodiny probíhaly v příjemné atmosféře, zvláště na prvním stupni vyjadřovaly děti nelíčený, důvěřivý a přátelský vztah. I na druhém stupni žáci respektovali dohodnutá pravidla, učitelé nemuseli řešit jejich nežádoucí projevy. Ve většině sledovaných hodin projevovali žáci pozitivní vztah k výuce. Oblast interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Výuku českého jazyka sledovali školní inspektoři na prvním i druhém stupni celkem ve dvaceti hodinách. V plánování a přípravě shledala inspekce porušení učebních osnov v šestém ročníku, oblast je hodnocena jako ještě vyhovující s citelně slabými místy. Podmínky výuky, stejně tak i organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako dobré. Také oblast hodnocení žáků a motivace je označena jako průměrná (na prvním stupni je velmi dobrá, na druhém vyhovující s citelně slabými místy). Interakce a komunikace byla hodnocena velmi dobře. Celkově je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako dobrá.

Matematika

Výuka matematiky se ve všech ročnících školy řídí schváleným učebním plánem, hodinové dotace jsou striktně dodrženy. Škola provedla jen dílčí organizační úpravy zabezpečující splnění učebních osnov (např. v sedmém ročníku školního roku 1998/1999 nebyly odučeny dvě kapitoly v důsledku vysoké nemocnosti - v současné době jsou již doplněny zařazením do hodin osmého ročníku). Situace je paradoxní tím, že v sedmém ročníku bylo probíráno i rozšiřující učivo. Ve zpracovávaných časových tematických plánech a zápisech v třídních knihách zjistila ČŠI nepřesnosti na prvním stupni, které vznikly z přílišné vazby na používané učebnice. Jako porušení učebních osnov je však ČŠI nehodnotí. Výuku vedení školy organizuje většinou tak, aby učitel se třídou postupoval do vyššího ročníku, je tak zajištěna návaznost a kontinuita výuky. V osmých třídách je jedna hodina matematiky dělena, obě třídy mají poměrně vysoký počet žáků (29 a 28). Vhodným doplněním výuky je zavedení nepovinného předmětu pro integrované žáky na prvním stupni, volitelného i nepovinného předmětu *informatika* na druhém stupni školy. S požadavkem praktického zaměření a užití matematiky se jednotliví vyučující vyrovnávají na různé úrovni - od velmi pěkného propojování s praktickým životem, nenásilných mezipředmětových vztahů, až po velmi obtížnou práci s abstraktními pojmy bez zřetele na stupeň pochopení. Bezprostřední příprava jednotlivých vyučovacích hodin byla pečlivá, některé

hodiny nevyšly vzhledem k časovému rozvržení. V plánování a přípravě výuky matematiky jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Na prvním stupni 74 % hodin vyučují učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí, zbývajících 26 % je vyučováno se způsobilostí pedagogickou. Na druhém stupni mají všichni učitelé matematiky plnou způsobilost. Podíl odborné a pedagogické způsobilosti učitelů nemá výrazný vliv na kvalitu výuky, důležitější jsou spíše osobnostní vlastnosti jednotlivých vyučujících, jejich přístup k žákům, příprava na výuku - volba forem a metod výuky. Většina hodin probíhá v kmenových třídách, které jsou univerzálně vybaveny, opět velmi záleží na osobním přístupu každého pedagoga, jak specifické podmínky pro výuku matematiky vytvořil. V žádné kmenové učebně není trvale instalována vhodná didaktická technika, pro první stupeň je např. k dispozici jediný zpětný projektor. Ve sledované výuce využit nebyl. Stejně tak na druhém stupni. Ani stávající průměrné vybavení technickými prostředky nebylo ve výuce zaznamenáno. Nadstandardní úroveň má učebna informatiky, také softwarové a programové vybavení je na spíše nadprůměrné úrovni. Využití odborné učebny pro „matematické“ účely je však poměrně nízké, částečně z objektivních důvodů (vytíženost pro další předměty, pro první stupeň obtížné přesuny mezi budovami), ale také pro subjektivní přístupy jednotlivých učitelů. Učebnice a pracovní sešity jsou ve škole v dostatečné kvalitě i kvantitě, učitelé se snaží s nimi efektivně hospodařit. Jen v polovině sledovaných hodin učitel zařadil relaxační prvky, na prvním stupni je společnou slabinou malá pozornost věnovaná správnému sezení při psaní. Podmínky pro výuku matematiky jsou dobré.

Mezi jednotlivými hodinami a pedagogy jsou v organizaci, formách a metodách značné rozdíly. ČŠI sledovala velmi pěkné, promyšlené, činnostně zaměřené aktivity žáků, velká skupina hodin byla charakteristická frontálním přístupem (jen v několika případech efektivním), vyskytují se rovněž hodiny s pasivním předáváním a přijímáním hotových poznatků až téměř s rezignací žáků i pedagoga. Na prvním stupni je charakteristické střídání metod práce, více než kooperativní postupy jsou frekventovány soutěživé formy. Aktivní učení inspekce zaznamenala spíše v dílčích prvcích či částech hodin, převažuje vedení žáků učitelem stanovenou cestou. Postupné kroky jsou průběžně vyhodnocovány, korekce dalšího postupu je závislá na kreativitě pedagoga. V nejlépe hodnocených hodinách žáci samostatně pracovali, měli okamžitou zpětnou vazbu, organizace hodiny zahrnovala utvrzování učiva. Velmi účinná je individualizace výuky, sami žáci si volí obtížnost řešených úkolů, jindy je respektováno osobní tempo práce. Jen někteří pedagogové systematicky pěstují v žácích schopnost samostatně formulovat myšlenky či tvořit hypotézy. Málo se v hodinách pracuje s chybou (většinou je jen učitelem či jiným žákem opravena bez pochopení chybujícím), slabiny ČŠI zjistila ve zpětných vazbách a z toho plynoucích časových prostojích rychlejších žáků. Škála hodnocení jednotlivých hodin zahrnuje hodiny vynikající, velmi dobré, dobré i hodiny s převahou negativ. Celkově jsou organizace, formy a metody výuky průměrné.

Téměř stejná je četnost hodnocení motivačních vlastností výuky. Od pěstovaného, žáky akceptovaného a ovlivňovaného zaujetí pro matematický obor a realizovaného celoročního hodnotícího projektu, přes průběžné motivační vstupy, ČŠI zaznamenala i hodiny bez motivace – pouhé plnění úkolů či „suché“ počítání. Veškerá výuka na prvním stupni se vyznačuje vstřícnou a pracovní atmosférou, velmi častá je pochvala a povzbuzení. Motivovaným hodinám nechybí vstupní motivace, vtip, úlohy s hledáním chyb a další motivující prvky. Všichni učitelé žákům v řešení problémů pomáhají, efektivnost této činnosti je však u různých učitelů různá. V několika hodinách nebyl navozen optimální metodický postup (od jednoduchého ke složitějšímu, od konkrétního k abstraktnímu, od známého k novému), čehož následkem byl myšlenkový chaos u žáků a nepochopení. V hodnocení žáků postupují učitelé ve velké většině objektivně a s využitím možnosti posuzovat výkon žáka vzhledem k jeho individuálním

možnostem. V hodnocení (klasifikaci) v osmých třídách však inspekce zjistila zcela nevhodné a kontraproduktivní hromadění pouze špatných známek u několika žáků. To má výrazný demotivující vliv. V motivaci a hodnocení jsou citelně slabá místa.

Ve výuce matematiky jsou díky výše zmíněnému principu postupování učitele se třídou utvrzené komunikativní zvyklosti. Vztah učitel – žák se vyvíjí v závislosti na věku. Na prvním stupni je znatelné sblížení, odstraňování bariér, které není na úkor rozvolnění kázně. Mladý pedagogický sbor je v tomto směru perspektivní. Také na druhém stupni se někteří pedagogové dokážou přiblížit k žákům bez nežádoucích důsledků, v zájmu podpory aktivního učení a při zachování respektu k učiteli. Komunikace tak probíhá ve vzájemné důvěře, žáci nemají strach přiznat nepochopení, naopak jejich zájem je vítán a podporován. V opačných případech (přibližně stejně četných) učitelovy slovní aktivity převažují nad vyjadřováním žáků, příčinou je snaha po urychlení práce, obava žáků z omylu, jejich malá motivace. V úrovni interakce a komunikace jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Plánování a příprava výuky matematiky jsou průměrné. Personální podmínky jsou velmi dobré, prostorové dobré, ve vybavení a jeho efektivním využití jsou citelně slabá místa. Organizace, formy a metody výuky jsou silně závislé na osobnostních vlastnostech pedagogů, jejich hodnocení zahrnuje širokou škálu od vynikající po citelně slabá místa – celkově jsou průměrné. V motivaci a hodnocení zjistila inspekce citelně slabá místa. Interakce a komunikace je rovněž velmi závislá na jednotlivém učiteli, celkově je dobrá. Z osmnácti sledovaných hodin byla jedna hodina vynikající, tři velmi dobré, deset dobrých a čtyři ještě vyhovující. Úroveň kvality vzdělávání matematiky na prvním i druhém stupni hodnotí ČŠI jako dobrou.

Fyzika, chemie

Do rozvrhu hodin jednotlivých tříd jsou oba předměty zařazeny v souladu s učebním plánem. V předložených tematických plánech je vhodně plánováno probírání jednotlivých učebních celků a v podstatě odpovídá osnovami doporučenému členění do jednotlivých ročníků. V jedné z osmých tříd muselo být navázáno na předcházející výuku fyziky v sedmém ročníku, při které došlo k výměně dvou tematických celků z ročníku sedmého a osmého. Předložené tematické plány učitelů žádný z celků neopomíjejí. Ve volitelné či nepovinné části učebního plánu škola nenabízí žádný předmět, který by rozvíjel tuto oblast.

Personální podmínky jsou mimořádně dobré, všechny hodiny jsou vyučovány učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí pro výuku fyziky, resp. chemie.

K výuce obou předmětů slouží jediná odborná pracovna. Podle rozvrhu je pracovna využívána k výuce všech hodin chemie, vyučuje se v ní ještě polovina z počtu hodin fyziky týdně, a to přesto, že na jeden vyučovací den připadá pět až šest vyučovacích hodin. Pomůcky pro fyziku jsou v ní umístěny přímo, pro chemii v sousedícím kabinetu. Pracovna má standardní vybavení, v lavicích jsou elektrické rozvody. K dispozici je zpětný projektor. Uspořádání sbírek je přehledné a pomůcky jsou zpravidla připravené k užívání, jen některé jsou ponechávány v nepříliš funkčních soupravách, které brání mobilnímu využívání, zvláště při výuce mimo pracovnu. Psychohygienické podmínky pro výuku jsou velmi dobré.

Po metodické stránce, z hlediska užívaných forem výuky, byly zaznamenány značné a velmi významné rozdíly mezi jednotlivými sledovanými vyučovacími hodinami. Vynikající úroveň měla hodina v jedné z devátých tříd, při které žáci na základě vlastního experimentu a měření fyzikálních veličin ověřovali předem vyslovenou hypotézu, hledali a odvozovali matematické vyjádření fyzikálních zákonitostí. Velmi dobrá byla hodina chemie, při které vyučující

diferencovala výuku podle schopností žáků, při níž žáci dostali příležitost k samostatnému učení se, využívali dostupné informativní pomůcky a materiály, vyučovací čas byl efektivně využit, žáci dostali prostor pro upevňování učiva a pro nácvik aplikací. V ostatních hodinách však převládala frontální práce, jejíž organizace vytvářela pro žáky prostředí málo podporující jejich aktivitu. Některé demonstrační pokusy prováděné učitelem nebyly příliš podnětné, obtížně pozorovatelné. Sledované jevy komentoval zpravidla vyučující, žákům byl předkládán již hotový poznatek. Důraz byl kladen na pamětní učení, žáci nebyli důsledně vedeni k užívání fyzikálních tabulek, neuměli využívat všechny informace, které jsou v nich nabízeny. V přímé souvislosti s uvedenými metodami a formami výuky byla míra aktivity žáků. Motivační výzvy v hodinách bez praktických činností žáků se zpravidla nesetkávaly s očekávanou odezvou. Pouhé sdělení probíraného tématu a verbální vyzývání k aktivitě nestačily a v hodinách, ve kterých byly jedinými motivačními prvky, byli žáci pasivní a spolupracovali spíše neochotně. Hodnocení zpravidla probíhalo jen ve slovní formě, klasifikováni byli pouze žáci, kteří byli zkoušeni v hodinách chemie. Klasifikační stupeň byl před třídou zdůvodněn, učitelka dobře pracovala s chybou. V některých hodinách dobře fungovalo propojení poznatků z různých předmětů, byly vyhledávány souvislosti. Podporováno bylo začleňování nového učiva do systému dříve získaných poznatků. Jen ojediněle dostávali žáci příležitost k sebehodnocení.

Někteří učitelé od žáků očekávali to, co je prakticky nenaučili (pracovat se žákovskými pomůckami, experimentovat, hledat způsob pro ověřování vyslovených hypotéz, ...) a někteří raději rezignovali na obtížnější metody a formy práce (např. na laboratorní práce, které sice vzdělávací program striktně nenařizuje, protože se předpokládá, že jsou téměř vždy součástí vyučovací hodiny). Tím, že žáci nemusí pravidelně spolupracovat, se jen málo rozvíjí jejich smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci, nevytváří se prostor pro vyjadřování vlastního názoru a pro argumentaci na jeho podporu. Jen v jediné vyučovací hodině byla cíleně interakce a komunikace podporována.

Plánování a příprava hodin je na dobré úrovni, personální podmínky pro výuku všech tříd jsou vynikající a materiální a psychohygienické podmínky dobré. V hodnocení užívaných metod a forem práce se žáky, v úrovni motivace a hodnocení a komunikaci se žáky jsou citelná slabá místa především ve výuce fyziky. Je však nutné odlišit výuku v jedné z devátých tříd, která měla vynikající úroveň. Hodnocení jednotlivých hodin fyziky a chemie bylo značně rozdílné, ze sedmi sledovaných hodin byla jedna hodnocena jako vynikající, jedna jako velmi dobrá, dvě jako dobré, ve třech byla zaznamenána citelně slabá místa. Komplexně byla výuka těchto dvou předmětů hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje dvěma cizím jazykům - anglickému a německému. Vzhledem k personálnímu obsazení je dominantním jazykem němčina - té se vyučují 33 hodiny týdně oproti 16 hodinám angličtiny. V rámci volitelných předmětů se vyučuje ještě konverzace v anglickém jazyku v osmém a devátém ročníku a konverzace v německém jazyku v devátém ročníku. Kromě toho pracuje ve škole i kroužek anglického jazyka, určený především zájemcům o druhý cizí jazyk.

Hodinová dotace věnovaná těmto předmětům je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem, tj. tři hodiny týdně počínaje čtvrtým ročníkem. Členění učiva odpovídá osnovám, zavedení jednotných řad učebnic pomáhá i v otázce kontinuity výuky. Celá tato problematika je však především garantována vzájemně spolupracujícími učiteli cizích jazyků. V německém jazyku je respektován pokyn MŠMT ČR čj. 26 000/98-22, jenž se týká nového německého pravopisu. Dětem se specifickými vývojovými poruchami učení jsou např. zadávána předtištěná domácí cvičení, mají možnost se úspěšněji realizovat při práci na PC, při

klasifikování (pouze známkou) je jejich porucha zohledňována. Oblast plánování a příprava je hodnocena velmi dobře.

Cizím jazykům vyučuje celkem deset učitelek (včetně prvního stupně), z toho osm vyučuje německý jazyk. Pouze jedna je pedagogicky i odborně způsobilá k výuce cizích jazyků. Personálně je lépe zajištěna výuka německého jazyka (36 % hodin je vyučováno odborně) oproti jazyku anglickému - hodiny anglického jazyka jsou vyučovány na druhém stupni učitelkou bez pedagogické i odborné způsobilosti, na prvním stupni pouze s pedagogickou způsobilostí. Vyučující studují (resp. absolvovaly) různé jazykové kurzy, buď soukromě či organizované Školským úřadem Kutná Hora. Odbornému zajištění výuky odpovídá i hodnocení hodin - hodiny německého jazyka byly hodnoceny lépe než hodiny anglického jazyka. Rovněž úspěchy žáků v různých soutěžích potvrzují úroveň výuky německého jazyka - v posledních dvou letech např. žáci školy obsadili vždy první místa v okresním kole olympiády v německém jazyce v kategorii osmých a devátých ročníků.

Ve škole není bohužel zařízena odborná pracovna cizích jazyků. Materiální vybavení je standardní - vyučující používají k výuce především magnetofony (ty ovšem neustále přenášejí z učebny do učebny, neboť jejich počet nestačí), v jednom případě proběhla výuka v pracovně informatiky u počítačů. Hodina německého jazyka ukázala na možnosti (mj. už zmíněná efektivita výuky u žáků s vývojovými poruchami učení), jež práce s počítači ve vyučování cizích jazyků nabízí. Škola má k dispozici dvanáct PC, tři vyučovací programy německého jazyka a dva anglického (nechybí ani audiovizuální verze), především však odborně způsobilou učitelku, zapálenou pro tento způsob výuky, jež navíc v současnosti studuje počítačovou technologii na Pedagogické fakultě UK Praha. Práci se slovníky jsme zaznamenali pouze v jednom případě, časopisy či další zdroje informací nebyly využity. Ve škole se sjednotily i používané řady učebnic. K výuce anglického jazyka se ve vyšších ročnících používají navíc i učebnice Project. Učitelka garantující výuku cizích jazyků tuto záležitost sleduje a řídí. Kontakt se zahraniční školou zatím chybí.

Psychohygienické podmínky výuky jsou na standardní dobré úrovni. Celkově jsou podmínky výuky hodnoceny jako průměrné.

Hospitované hodiny cizích jazyků byly dobře připravené. Nejzdařilejší byly hodiny německého jazyka (včetně konverzace) v devátém ročníku, které se vyznačovaly zejména pestrostí použitých metod a forem práce (skupinová práce, dialogy dvojic, individuální rozhovor učitele s žákem, poslech originálního textu a práce s ním atd.). Dobrá úroveň vědomostí žáků byla zaznamenána především v konverzaci v německém jazyku - v globálně pojaté hodině zazněl mj. zpěv Beethovenovy Ódy na radost v originále (za doprovodu klavíru), především však vlastní práce žáků - projektové vyučování, při němž žáci samostatně hovořili o své vlastní domácí práci - koláži s vánoční tematikou. V ostatních hodinách německého jazyka volili vyučující vesměs frontální způsob výuky, bez vnitřní diferenciací a většího podílu žáků na samostatné práci (např. vyhledávání informací ve slovnících, práce s textem z originální nahrávky apod.). Ve vyučování se objevily občas i tolerované nepřesnosti ve výslovnosti žáků. Hodiny anglického jazyka pouze v jednom případě (osmý ročník) naznačily možnosti diferencované práce. Přitom zvláště ve čtvrtém ročníku je tento způsob práce nezbytný vzhledem k vysokému počtu dětí ve třídě (23 dětí), ale i v sedmém ročníku (20 žáků). Nebyly zaznamenány ani jiné efektivní formy výuky. Mezipředmětové vztahy byly využity především v hodině konverzace v německém jazyku v devátém ročníku. Při hodnocení kvality organizace, metod a forem práce zaznamenala inspekce vyrovnaný poměr pozitivních a negativních zjištění.

Většina hodin měla zřetelný cíl, zdůrazněný v úvodu. Vyučující používali motivační metody, častá byla pochvala v průběhu hodiny a především vyzdvižení zdařilé práce. K vstupní motivaci ve všech hodinách cizích jazyků pomáhá i způsob zahájení hodiny s jednotným zápisem na

tabuli. Hodnocení žáků bylo prováděno ve všech hodinách průběžně a jenom slovně, pouze v hodině německého jazyka v devátém ročníku vyučující klasifikovala známkou. Pozitivem je skutečnost, že chybující žák dostal možnost se opravit. Hodnocení tak mělo především pozitivní charakter, nebylo zaměřené jen na hledání chyb. Tento způsob byl vidět i v jiných hodinách (byť pouze slovně), především v hodinách německého jazyka. Oblast hodnocení a motivace je hodnocena celkově jako dobrá ve výuce anglického, velmi dobrá ve výuce německého jazyka.

Interakce mezi učiteli a žáky byla na nestejně úrovni. Největším nedostatkem se jevila často používaná a převažující frontální výuka bez individuálního a diferencovaného přístupu k žákům (mj. i stejná domácí cvičení pro všechny žáky). V tomto směru si lépe vedli učitelé německého jazyka. Komunikace mezi učiteli a žáky byla většinou na dobré úrovni. Vysoké počty žáků ve třech sledovaných hodinách (20, 23, 20) neumožňují při frontálním způsobu výuky dobrou komunikaci učitel - žák, především pak rozvoj konverzačních dovedností. Výhoda nízkého počtu žáků ve třídě je zřejmá, umožňuje lepší vzájemnou komunikaci. Učitelé správně preferují především konverzační pojetí výuky.

Žáci, zvláště v pátém a devátém ročníku, měli k výuce cizích jazyků převážně pozitivní vztah.

Verbální komunikace vyučujících byla různorodá, jen někteří se snažili mluvit v co největší míře vyučovaným jazykem a přitom respektovat jazykovou úroveň dětí. To ovšem souvisí především s jejich odbornou způsobilostí. Celkově je oblast interakce hodnocena jako dobrá.

Úroveň jazykové výuky lze hodnotit jako velmi dobrou v oblasti plánování a přípravy a dobrou v ostatních sledovaných kritériích. Tomuto hodnocení také odpovídá i personální zajištění výuky. Z deseti sledovaných hodin byly dvě hodnoceny jako vynikající (obě z německého jazyka), jedna jako velmi dobrá, pět jako dobrých a dvě ještě vyhovující. Nabídka volitelných předmětů odpovídá možnostem školy, chybí kontakt se zahraniční školou. Celkově je úroveň výuky cizích jazyků hodnocena jako dobrá.

Dějepis, vlastivěda

Ve všech třídách šestého, sedmého a osmého ročníku se vyučuje dvěma hodinám dějepisu týdně, v devátém ročníku jen jedné. Učební plán odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Význam těchto předmětů není zdůrazněn výukou nepovinného či volitelného předmětu společenskovedního charakteru, což souvisí s personálními podmínkami výuky. V plnění učebních osnov bylo shledáno porušení - ve školním roce 1998/1999 neodpovídala výuka v devátém ročníku v druhém pololetí osnovám dějepisu. Výuka probíhala nesystémově, nejnovějším dějinám (rok 1989 a vývoj v 90. letech) se nevyučovalo, jednotlivá témata byla opakována spíše chaoticky, bez časové posloupnosti.

Dvouhodinová dotace věnovaná předmětu vlastivěda ve čtvrtém a pátém ročníku je v souladu s učebním plánem. Obsah učiva ve sledovaných hodinách vlastivědy ve čtvrtém a pátém ročníku odpovídal osnovám, zápisy v třídní knize rovněž. Plánování a příprava výuky na prvním stupni je hodnocena velmi dobře, na druhém stupni jako ještě vyhovující s citelnými nedostatky.

Personální podmínky výuky vlastivědy jsou vynikající, výuky dějepisu na druhém stupni jsou průměrné. Předmět vyučují pouze pedagogicky způsobilí učitelé. Absence odbornosti negativně ovlivňuje výuku. Jedna z vyučujících citelně a nesystematicky omezila některé dějepisné kapitoly (např. dějiny v druhé polovině 20. století), jiné časově posílila, do popředí se tak dostaly některé méně podstatné zajímavosti. Chybí odborná pracovní pro výuku dějepisu, v kmenových učebnách není vytvořeno podnětné prostředí. Podmínky výuky dějepisu jsou ještě vyhovující, vlastivědy na prvním stupni dobré.

Ze všech pěti sledovaných hodin společenských věd měly nejvyšší úroveň hodiny vlastivědy v pátém ročníku. Učitelky připravily pestré a zajímavé hodiny. Poutavým způsobem byly např. zmíněny události listopadu 1989 i následující období. V hodině pracovali především žáci, používalo se množství pomůcek (převážně literatura seznamující s vyučovaným obdobím), jak charakter hodiny vyžadoval. Naopak hodiny dějepisu v osmém a devátém ročníku byly obsahem i formou zcela shodné (téma hodin *Třicetiletá válka a literatura, Druhá světová válka a literatura*). Vyučující jen částečně využila nabízené možnosti - samostatně pracovat a vyhledávat informace. Učivo osmého ročníku - třicetiletá válka - bylo prezentováno příliš detailně včetně čtených ukázek. Pozitivem bylo naopak globálnější pojetí hodiny a zmínky o regionální historii. Hodiny rovněž ukázaly erudici a zájem o předmět ze strany vyučující. Hodina dějepisu v šestém ročníku měla několik kladů - především poutavý výklad spojený s problémovým vyučováním za spolupráce žáků, rovněž tak podíl žáků na závěrečném shrnutí včetně zápisu. Výběr pomůcek (především map) nebyl pestrý. Organizace, formy a metody jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Motivace v hospitovaných hodinách nebyla výrazná s výjimkou výuky vlastivědy. Hodnocení klasickým způsobem, tj. klasifikací, bylo použito ve dvou hodinách dějepisu. Při frontálním opakování využívali učitelé průběžného slovního hodnocení, ve dvou případech byla zevrubně hodnocena samostatná práce, zadaná v první části hodiny. Celkově je tato oblast hodnocena průměrně.

Komunikace a interakce byla nejzdařilejší v obou hodinách vlastivědy. Komunikace mezi oběma subjekty vzdělávacího procesu byla na velmi dobré úrovni, děti pracovaly aktivně, překvapily dobrou komunikací s učitelem a svými vědomostmi, neobvyklé byly i pohotové a věcně správné reakce dětí. Rovněž vyučující dějepisu v šestém ročníku probíraným tématem žáky zaujala. Odpovědi žáků však byly příliš stručné. V obou vyšších ročnících převládala pasivita žáků. Oblast interakce a komunikace je hodnocena celkově jako dobrá.

Úroveň výuky společenských věd (dějepisu a vlastivědy) hodnotí ČŠI celkově jako průměrnou. Je nutné odlišit úroveň výuky vlastivědy, jež byla hodnocena jako velmi dobrá. Z pěti hospitovaných hodin byly obě hodiny vlastivědy hodnoceny jako velmi dobré, všechny tři hodiny dějepisu jako dobré.

Občanská výchova

Týdenní hodinová dotace ve všech třídách druhého stupně odpovídá učebnímu plánu. Ve všech ročnících se vyučuje občanské výchově jednu hodinu týdně. Předmětu je věnován dostatečný prostor. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že učební plán je dodržován. Rovněž nebylo shledáno porušování osnov.

Personální podmínky výuky: všechny hodiny občanské výchovy jsou vyučovány ve všech ročnících učitelkami s úplnou odbornou a pedagogickou kvalifikací. Úplná odbornost nemá odpovídající vliv na kvalitu výuky, neboť všechny sledované hodiny byly hodnoceny jako průměrné.

Prostorové a materiální podmínky výuky jsou průměrné. Všichni žáci mají k dispozici pracovní sešit pro občanskou výchovu v příslušném ročníku. Učitelé mají možnost kopírovat doplňující materiály. K dispozici je školní knihovna a vynikající počítačová učebna s vhodným softwarem, ve sledovaných hodinách však nebyly využity. Výuka probíhá v kmenových učebnách. Ve zhlédnutých hodinách bylo použito doplňující literatury a předem připravených pracovních listů.

Psychohygienické zásady byly dodrženy. Učebny, v nichž výuka probíhá, jsou dostatečně

světlé, prostorné, s odpovídajícím nábytkem.

Tři sledované hodiny občanské výchovy byly průměrné. Do výuky byla začleňována i regionální historie, zejména v VI. třídě. Vyučující použila několikrát metodu skupinové práce s předem písemně zadanými úkoly, přičemž žáci samostatně vyhledávali v předložených zdrojích informace k těmto úkolům. Žákům ale nebyla dána možnost tyto zdroje samostatně volit, neboť knihy, příručky, mapy a další pomůcky jim byly přímo selektivně přiděleny podle témat v zadaných úkolech. V těchto fázích hodin nebyli všichni žáci plně soustředěni a v jednotlivých skupinách nebyli zapojeni všichni, což poznamenalo celkové vyznění zvolené vyučovací metody.

Ve většině hospitací bylo použito vstupní motivace na dobré úrovni, ve vlastních hodinách již ale chyběla dílejší motivace (motivační výzvy). Průběžné hodnocení bylo používáno jen velmi málo. Zhodnocení výsledků skupinové práce bylo provedeno frontálně (výsledky sdělovali žáci, hodnotil učitel), přičemž byly zároveň vyvozeny poznámky do sešitu. Klasifikace nebyla ve sledovaných hodinách prováděna.

Žákům byl poskytnut dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů, ale interakce žák - učitel vážla v některých případech na malé ochotě žáků podílet se na společné práci. Výsledný efekt byl proto slabší.

Aktuální příprava a plánování v hodinách občanské výuky jsou velmi dobré. Personální zajištění je vzhledem ke kvalifikaci vyučujících hodnoceno jako vynikající. I přesto jsou ostatní kritéria (organizace, metody a formy výuky, interakce a komunikace, hodnocení a motivace) hodnocena průměrně. Celkově je úroveň výuky občanské výchovy hodnocena jako dobrá.

Rodinná výchova, praktické činnosti

Od šestého ročníku se učí žáci rodinnou výchovu v jedné hodině týdně. Plánování učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám. Z kontroly loňských třídních knih vyplývá, že jsou nedostatky v koordinaci mezi předměty rodinná a občanská výchova, popř. dějepis, a některá obdobná témata byla probírána jen v jednom z těchto předmětů, ačkoliv bylo třeba je z různých hledisek probírat v obou. Z některých zápisů je zřejmé, že v rámci tohoto předmětu byla probírána některá dějepisná témata. Aktuálně probírané učivo se obsahem osnovám nevyvíjelo, ale v sedmém ročníku se plánovaných cílů dotýkalo jen velmi okrajově.

Praktické činnosti na druhém stupni jsou dobře plánovány a organizovány. Příprava koresponduje s velmi dobrými materiálními i personálními podmínkami. V plnění učebních osnov pěstitelských prací ve třídě sedmé A došlo v tomto školním roce k porušení, v pěti případech bylo místo správné náplně předmětu vyučováno látce přírodopisu, která není obsahově ani příbuzná (prvoci, žahavci, mlži, členovci aj.). Samotná příprava hodin byla náročná a pečlivá, výsledky výuky však tomuto úsilí neodpovídaly. Také přes operativní uzpůsobení výuky technických prací (na hodinu se dostavili pouze tři žáci ze sedmi – ostatní omluveni) nelze hodinu hodnotit jako efektivní. Členění výuky v jednotlivých ročnících druhého stupně je smysluplné, časové dotace odpovídají učebnímu plánu. V plánování a přípravě jsou citelně slabá místa (porušení náplně, efektivita výuky a přípravy na ni).

Personálně je předmět rodinná výchova zajištěn ve všech hodinách učitelkami bez odborné způsobilosti. Ve škole není zřízena žádná odborná pracovna pro výuku tohoto předmětu, výuka probíhala v kmenových třídách. Jedinými pomůckami byly užívané kopie pracovních listů a vhodné encyklopedie.

Vyučující pracovních činností jsou odborně a metodicky erudovaní. Podmínky pro pěstitelské práce a stav školního pozemku jsou velmi dobré. Počet, kvalita, uložení a péče o náradí jsou příkladné. Také školní dílna je velmi dobře udržovaná, v souvislosti s úbytkem hodinových

dotací těmto předmětům je méně využívána.

Organizace výuky rodinné výchovy ve sledovaných hodinách příliš neodpovídala záměru vzdělávacího programu. Důraz byl kladen spíše na teoretické poznatky, poměrně malá pozornost je věnována rozvíjení různých komunikačních technik. V hodinách nebyly zařazeny žádné netradiční metody práce se žáky, v úvodu proběhlo ústní frontální opakování, následoval výklad s náznakem diskuse. V jedné z hodin bylo využito formy skupinové práce dvojic, ve druhé probíhala prezentace výsledku práce skupin z minulé hodiny značně jednoduchou formou - jeden žák četl zápis ze sešitu, druhý žák ukázal ilustraci z encyklopedie.

Organizace vyučovacích jednotek pracovních činností, formy a metody odpovídají podmínkám školy, jsou přizpůsobovány potřebám údržby venkovních školních prostor. Předmět má praktické zaměření, ve sledované výuce vyučující výrazně snížili požadavky na úroveň vytvářených dovedností a vědomostí.

Motivace žáků pro výuku rodinné výchovy je velmi malá, žáci byli ve sledovaných hodinách pasivní, nezapojovali se do diskuse, nebyli ochotní vést dialogy na dané téma. Úvodní motivace pouhým oznámením tématu byla neúčinná, průběžná téměř chyběla. Motivace žáků v hodinách pracovních činností byla na dobré úrovni. Zájem žáků však v obou předmětech nepodporuje fakt, že nejen ve sledovaných hodinách, ale ani písemným sdělením či klasifikací od počátku školního roku, nebyli žáci hodnoceni.

Ve zhlédnutých hodinách rodinné výchovy se učitelky snažily vytvořit prostor pro diskusi, který však žáci jen omezeně využívali. Částečně byly hodiny promarněnou příležitostí k formativnímu působení na žáky jinak, než pouhým apelováním a přesvědčováním ze strany učitelek. Interakce a komunikace v pracovních činnostech byla na dobré úrovni.

Plánování a aktuální příprava sledovaných hodin byla dobrá, personální a materiální podmínky pro výuku rodinné výchovy jsou průměrné, pro praktické činnosti vynikající. V organizaci, metodách a formách práce se žáky, v motivaci a hodnocení, ale také v rozvoji interakce a komunikace uvnitř třídy jsou v předmětu rodinná výchova citelně slabá místa, v praktických činnostech jsou tyto oblasti hodnoceny jako dobré a velmi dobré. Jedna ze sledovaných hodin byla hodnocena velmi dobře, dvě hodiny dobře, jedna jako spíše vyhovující. Celkové hodnocení kvality výuky rodinné výchovy je ještě vyhovující, praktických činností dobré.

Hudební a výtvarná výchova a nepovinný předmět sborový zpěv

Týdenní časová dotace sledovaných předmětů hudební a výtvarné výchovy odpovídá zvolenému vzdělávacímu plánu i učebním osnovám. Kontinuita výuky hudební výchovy je zajištěna vzájemnou funkční spoluprací všech vyučujících, ve výtvarné výchově větší spolupráce chybí. V návaznosti na povinné výukové hodiny je žákům formou nepovinného předmětu nabídnut sborový či přípravný zpěv na prvním i druhém stupni. Vystoupení stočlenného pěveckého sboru dokazuje přesné plánování a pečlivou přípravu. Výtvarná výchova se vyučuje ve dvouhodinových blocích. Ze zápisů v třídní knize a z odevzdaných výkresů žáků vyplývá, že se žáci postupně seznamují se všemi technikami, které osnovy předepisují. Oblast přípravy a plánování je hodnocena jako vynikající v hudební, velmi dobrá ve výtvarné výchově.

Personální podmínky výuky hudební výchovy jsou vynikající, a to také pozitivně ovlivňuje kvalitu výuky. Všichni vyučující sami hrají na klavír, housle či klarinet, jsou využívány i další nástroje, ředitel školy působí jako sbormistr. Personálně je výuka výtvarné výchovy zabezpečena v 88 % učiteli pouze s pedagogickou způsobilostí. Absence odbornosti výuku

negativně ovlivňuje. Vzhledem k rozvoji výtvarného citění dětí byla podnětnější výzdoba na chodbách než ve třídě, kde vyučování probíhalo. Materiální podmínky pro výuku hudební výchovy jsou nadstandardní. Jejich využívání je efektivní. Materiální podmínky pro výtvarnou výchovu jsou průměrné. Vedení školy má zařazeno v krátkodobých plánech vybudování odborné učebny a potřebného zázemí (s vybavením kabinetu již škola započala). Psychohygienické zásady byly při sledovaných hodinách dodrženy. Celkově jsou podmínky výuky velmi dobré.

Ve všech hospitovaných hodinách hudební výchovy převládalo aktivní zapojení žáků do činnosti. Střídala se dechová a rytmická cvičení, v rozezpívání projeví žáci zautomatizované návyky. Při procvičování vokálních dovedností i nácviku nových prvků byli vstřícní, pozorní, projevovali zájem o předmět. Při poslechu ukázek reagovali vnímavě a citlivě. V teoretických i praktických dovednostech projevovali žáci prvního i druhého stupně (včetně žáků devátých tříd) výborné výsledky. Hodinové jednotky byly využity efektivně. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny v hudební výchově jako vynikající. Organizace výuky výtvarné výchovy je výrazně závislá na materiálních podmínkách, které nejsou optimální. Po metodické stránce byla sledovaná výuka dobře připravena (motivace, nenásilné výchovné využití, mezipředmětové vztahy). Omezujícím faktorem je nedostatek výtvarného materiálu, vybavení učebny (jedno umyvadlo) a menší odborná erudice. Přes uvedené nedostatky jsou metody a organizace výtvarné výchovy hodnoceny jako velmi dobré.

Zcela neformální motivací pro výuku hudební výchovy je zapojení do pěveckého sboru. Být součástí sboru a účastnit se vystoupení (několikrát i v zahraničí) si děti i jejich rodiče považují za čest. Naučit se náročné české i latinské texty písní není zábranou ani pro mladší žáky. Hodnocení má výhradně pozitivní či upozorňující charakter. Žáci oceňují výkony svých učitelů – dirigování, korepetice, doprovod. Žáci jsou úspěšně vychováváni k pocitu sounáležitosti a zodpovědnosti.

Motivační úvod k vlastním výtvarným činnostem byl proveden dobře. Žáci dále pracovali se zájmem a s chutí. Výsledky jejich práce svědčí o tom, že umějí velmi dobře pozorovat. V jedné z hodin byla vlastní tvořivost silně limitována právě daným tématem - kreslením dle předlohy. Kvalita předcházejících prací, (rozvržení plochy, úroveň písma, míchání barev, střídání světla a stínu, atd.), je ovlivněna tím, že vyučující nemůže žákům odborně poradit. Z téhož důvodu v hodině nedocházelo k větší vzájemné komunikaci.

Oblast motivace je stejně tak jako interakce a komunikace v hudební výchově nadstandardní, ve výtvarné výchově dobrá.

Úroveň kvality vzdělávání hudební výchovy hodnotí ČŠI ve všech oblastech jako vynikající, úroveň kvality vzdělávání výtvarné výchovy jako dobrou.

Tělesná a volitelná pohybová výchova

Týdenní časová dotace předmětu souhlasí s učebním plánem, obsah učiva potom s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Stanovené výukové cíle byly přiměřené, návaznost učiva byla zajištěna. Předmět pohybová výchova je zařazen jako volitelný s dvouhodinovou časovou dotací do učebního plánu sedmého ročníku. Obsah učiva vhodným způsobem doplňuje a rozšiřuje osnovy povinné tělesné výchovy. Výukový cíl sledované hodiny (příjem podání v odbíjené) nebyl vhodný, protože pro jeho splnění zatím žáci nemají nezbytné anatomické předpoklady (zesílené zápěstí a prsty).

Všichni vyučující měli odbornou i pedagogickou způsobilost k výuce těchto předmětů. Prostorové podmínky v tělocvičně v hlavní budově jsou vynikající, v tělocvičně budovy, kterou

používá první stupeň jsou značně omezené a výrazně negativním způsobem ovlivňují kvalitu vyučování. Vybavení tělocvičen náradím, kvalita i počet pomůcek v kabinetě tělesné výchovy umožňují plnění osnov v plném rozsahu.

Všechny čtyři hospitované hodiny měly stejnou strukturu, obvyklou při výuce tělesné výchovy. Rušná část v úvodu hodiny a rozcvičení splnily fyziologické požadavky na zahřátí, protažení a uvolnění žáků před náročnější činností v hlavní části hodiny. Ta byla ve dvou hodinách věnována především zvyšování tělesné zdatnosti žáků formou diferencované činnosti na různých stanovištích, ve zbývající hodině kolektivnímu opakování atletické přípravy a nácviku herních prvků košíkové. Učitelé dbali na vhodné střídání zátěže a odpočinku, bezpečnost žáků při cvičení, dodržování metodických postupů, opravování chyb žáků. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné, promyšlené. Žáci mají dobré pracovní návyky nutné pro efektivní průběh hodiny. V hodině pohybové výchovy nebyly zvolené metody a formy cvičení efektivní, většinou se jednalo pouze o činnost dvou hráčů a ostatní přihlíželi. Žáci neměli o cvičení, z výše uvedených důvodů, příliš velký zájem. Výraznějším motivačním prvkem byla pouze možnost volby spoluhráčů.

Hlavním motivačním prvkem v tělesné výchově, zdůrazněným a vysvětleným v úvodu hodiny, bylo zvyšování tělesné zdatnosti, dále možnost volby spolužáků při skupinovém cvičení, vzorné ukázky požadovaných cviků, povzbuzování a pochvala v průběhu hodiny. V jedné hodině nebylo provedeno dostatečné vysvětlení dvou základních pojmů nutných pro to, aby žáci chápali smysl a potřebnost požadovaných cviků. Ve všech hodinách žáci cvičili se zájmem a s chutí.

V hodinách nebylo příliš mnoho příležitostí pro větší komunikaci mezi žáky a učiteli. Žáci pouze plnili organizační pokyny a respektovali dohodnutá pravidla chování. Zvolené formy cvičení v hospitovaných hodinách nedávaly žákům příliš příležitostí ke vzájemné spolupráci.

Oblast plánování a přípravy výuky byla ve sledovaných hodinách tělesné výchovy vynikající, v pohybové výchově dobrá. Vynikající jsou personální podmínky. Materiálně-technické podmínky jsou celkově velmi dobré. Organizace, metody a formy výuky, účinnost motivace a úroveň spolupráce mezi učiteli a žáky byly ve všech hodinách velmi dobré. Ze čtyř sledovaných hodin byla jedna dobrá, tři velmi dobré. Celková úroveň výuky tělesné výchovy byla hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

Zeměpisu se vyučuje ve dvouhodinové časové dotaci ve všech třídách druhého stupně. Kontinuita výuky mezi ročníky je zajištěna, stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd a standardu základního vzdělávání. Vyučující zatím nevyužili možnost zařadit do tematických plánů praktická zeměpisná cvičení v terénu. V učebním plánu sedmého až devátého ročníku nejsou zařazeny žádné volitelné či nepovinné předměty, které by svým obsahem doplňovaly a rozšiřovaly učivo předepsané osnovami. Péče o žáky s vývojovými poruchami učení nebyla ve sledovaných hodinách zaznamenána.

Ve škole není odborná pracovna zeměpisu. Výuka se konala ve třídách, kde nebylo příliš podnětné prostředí pro tento předmět. Základní psychohygienické požadavky však byly dodrženy. Vybavení kabinetu pomůckami je dobré. Vyučující mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost.

Společnými znaky hodin z didaktického hlediska byly jejich kombinovaná struktura, frontální informativní výuka s dominantním postavením vyučujících a metoda rozhovoru se žáky při výkladu nového učiva (v jedné hodině doplněná o krátkou práci žáků ve dvojicích).

K pozitivům hospitovaných hodin patřilo především věcné a odborné vystupování učitelů, zařazování krátkého samostatného opakování látky či vyhledávání podrobnějších informací žáky, důraz na práci s mapou, na pozorování, srovnávání a zdůvodňování sledovaných jevů, využívání mezipředmětových vztahů, zařazování regionálních prvků.

Negativním způsobem výuku ovlivňoval především fakt, že se vyučujícím nedařilo ve větší míře zapojovat žáky do výkladu nového učiva, využívat jejich zkušenosti a prvotní představy. Vyučovací doba také nebyla vždy efektivně využita v důsledku zbytečné administrativní činnosti vyučující a zaměstnáním třídy pouhým „sledováním“ odpovědí spolužáků při zkoušení. Důsledkem časové nevyváženosti jednotlivých částí hodin bylo tříštění pozornosti žáků (opisování často formálních zápisů a současně opakování a shrnování látky).

Otázky při individuálním zkoušení byly předem připravené, žáci měli dostatek času na jejich rozmyšlení. V závěru zkoušení vyučující téměř nepoužívali formativní způsoby hodnocení. Pouze v jedné hodině byli žáci při výkladu nové látky průběžně motivováni ke spolupráci s vyučující již zmíněným pozorováním a porovnáváním názorného obrazového materiálu. Otázky zaměřené na řešení problémových situací, jako další motivační prvek, byly použity velice zřídka.

Úroveň verbální a neverbální komunikace učitelů byla ve všech hodinách velmi dobrá. Příjemným překvapením byly také vyjadřovací schopnosti zkoušených žáků. V komunikaci ostatních žáků s učiteli však převládaly jednoslovné odpovědi, prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáci neměli. Možnost spolupráce při řešení úkolu jim byla krátce dána v jedné hodině. Dohodnutá pravidla chování žáci respektovali.

Úroveň plánování a přípravy výuky byla velmi dobrá ve všech třech hodinách. Personální podmínky výuky byly vynikající, materiálně-technické a psychohygienické podmínky byly dobré ve dvou hodinách, ještě vyhovující v jedné hodině. Organizaci, metody a formy výuky, úroveň motivace a hodnocení, interakce a komunikace byly dobré ve dvou hodinách, ještě vyhovující v jedné hodině. Celkově byla úroveň výuky zeměpisu ve sledovaných hodinách hodnocena jako dobrá.

Přírodopis, volitelný přírodopisný seminář, přírodověda

Přírodopis se vyučuje ve dvouhodinové týdenní dotaci v šestém a v devátém ročníku, jednu hodinu týdně v sedmém a v osmém ročníku. Tematické plány pro šestý a sedmý ročník sestavila vyučující na základě obsahu učebnic přírodopisu pro ZŠ. Porovnáním tematických plánů s obsahem osnov a se zápisy v třídních knihách bylo zjištěno, že učivo předepsané osnovami bylo probráno, i když pořadí jednotlivých celků neodpovídá ani vývojovému, ani systémovému pojetí přírodopisu. Členění učiva v tematických plánech osmého a devátého ročníku je plně v souladu s osnovami. Doporučený počet laboratorních prací je ve všech ročnících splněn v návaznosti na výše uvedené časové dotace hodin. Volitelný předmět, přírodovědný seminář, byl zařazený do učebního plánu sedmého ročníku ve dvouhodinové časové dotaci. Obsah učiva stanovila vyučující tak, že vhodným způsobem doplňuje a rozšiřuje učivo přírodopisu a pěstitelských prací předepsané osnovami. Ve čtvrtém ročníku se vyučuje ve dvouhodinové časové dotaci přírodověda. Osnovy předmětu jsou plněny.

Výuka se konala v podnětném prostředí odborné pracovny přírodopisu, přírodověda se vyučovala v kmenové třídě (její funkční výzdoba dětmi vyrobenými herbáři byla využita). Celkový příznivý dojem pracovny snižovalo její vybavení starším opotřebovaným nábytkem. Základní psychohygienické podmínky (teplo, světlo, dostatečný prostor, výška lavic) byly splněny. Vybavení kabinetu pomůckami je velmi dobré. Nevýhodou je však rozdělení sbírek do

dvou dosti od sebe vzdálených místností, což ztěžuje operativní přípravu pomůcek před vyučováním. Vyučující předmětů mají úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost. Podmínky výuky jsou velmi dobré.

Hospitované hodiny měly stejnou, kombinovanou strukturu. V devátém ročníku věnovala vyučující téměř polovinu vyučovacího času individuálnímu zkoušení dvou žáků, aniž by zaměstnala zbytek třídy jinak, než sledováním odpovědí spolužáků. Z tohoto hlediska bylo využití hodiny málo efektivní. Žáci také měli minimální možnost zapojit se do výkladu nové látky. Motivační otázky, které by evokovaly zkušenosti a předcházející znalosti žáků nebo je podněcovaly k myšlenkové činnosti, byly kladeny velmi řídky. Výklad sice vhodně podporoval předem připravený náčrt a zápis na tabuli, ale málo času již mohlo být věnováno vysvětlení některých základních pojmů, souvislostí, zopakování a shrnutí probraného učiva. Zápis žáci opisovali z tabule. Pozitivem hodiny semináře bylo odborné a věcné vystupování vyučující, dostatek nerostného materiálu k pozorování a zdůraznění jeho využití v technické praxi. Během zkoušení plnili žáci sedmého ročníku ve dvojicích stanovené úkoly. Vyučující provedla jejich kontrolu a vyhodnocení. Výklad vycházel z dostatečného množství názorného materiálu. Žáci měli možnost samostatného pozorování a porovnávání probíraných živočichů, využívat své denní zkušenosti při doplňování výkladu. Byli informováni o praktickém využití učiva. Neefektivní byla část hodiny věnovaná opisování zápisu z tabule do sešitů (vše bylo v učebnici). Nevhodné bylo pozorování dalších materiálů během opisování zápisu.

Pozitivními znaky individuálního zkoušení byly připravené otázky, dostatek času na rozmyšlení po jejich zadání a možnost použít učebnici. Při závěrečném hodnocení žákova výkonu nebyl využit motivační účinek formativního přístupu ke klasifikaci. Podstatně lepší úroveň měla již zmíněná komunikace během výkladu nového učiva. Vyučující ocenila vědomosti žáků získané z jiných informačních zdrojů.

Hodina přírodovědy byla výkladová. Hlavní použitou metodou byl rozhovor učitelky se žáky. V jeho průběhu měly děti dostatek příležitostí k uplatňování vlastních denních zkušeností, ke sdělování získaných zážitků, k praktickému pozorování a porovnávání vlastností sledovaných látek. Dostatečný počet názorných pomůcek byl dětem dobrou oporou při vysvětlování základních pojmů. V závěru hodiny byla použita druhá metoda - samostatné opakování a shrnutí probraného učiva formou vyplnění pracovních listů žáky.

Rozhodujícím motivačním činitelem k udržení pozornosti žáků bylo praktické využití učiva a neustálá aktivizace žáků vyžadováním zdůvodňování sledovaných jevů. Hodnocení prováděla učitelka pouze krátkými pochvalami po správných odpovědích.

Vzájemná komunikace, i když poznamenána únavou v poslední vyučovací hodině, měla dobrou úroveň. Vyučující dbá na formulace odpovědí celými větami a na dodržování odborných názvů.

Převažující metodou v hodině přírodovědného semináře bylo žáky prováděné samostatné pozorování modelů či skutečných přírodnin, jejich porovnávání, kreslení, vyhledávání dalších potřebných informací v odborné literatuře a tvoření závěrů.

Spojení učiva s touto praktickou činností žáků bylo nejsilnějším motivačním činitelem. Žáci pracovali se zájmem, nebáli se přiznat chybu. Jsou vedeni k sebehodnocení vlastní práce.

Komunikace mezi vyučující a žáky byla založena na řešení problémových situací. Vyučující dbala na přesné, odborné vyjadřování žáků. Jedinou organizační formou byla práce žáků ve dvojicích. Díky ní měli žáci dostatek příležitostí ke vzájemné pomoci a komunikaci. Podle potřeby jim vyučující poskytovala individuální pomoc.

Plánování a příprava výuky měly v hodinách přírodopisu dobrou úroveň, v přírodovědě a semináři vynikající, celkově je oblast hodnocena jako velmi dobrá. Personální podmínky byly vynikající, materiálně-technické a psychohygienické podmínky velmi dobré. Celkově

jsou podmínky výuky hodnoceny jako velmi dobré. Organizace, metody a formy výuky, motivace a hodnocení a interakce a komunikace měly celkově dobrou úroveň. Kvalita výuky je celkově ČŠI hodnocena jako dobrá.

Volitelné předměty: informatika, základy administrativy

Pro výuku je vytvořen a ředitelem školy schválen tematický časový plán, který rámcově vychází ze vzdělávacího programu Základní škola. Informatika si dává základní cíl vybavit žáka během tří let nezbytnými znalostmi a dovednostmi v oblasti výpočetní techniky, manipulovat s počítačem uživatelsky, naučit některé žáky základům algoritmizace a programování. Předmět základy administrativy je zaměřen především na zvládnutí základů psaní na stroji a na orientaci v jednoduchých administrativních pracích. Aktuální příprava všech sledovaných vyučovacích hodin byla vynikající.

Podmínky pro výuku těchto předmětů - především pro výuku informatiky - jsou po všech stránkách vynikající, škola má k dispozici mimořádně kvalitně vybavenou pracovnu s jedním centrálním a 12 žákovskými počítači, celá učebna je pomocí telefonní linky přes modem připojena na Internet. Bohatě je programově vybavení i počet výukových programů. Na CD-ROM mají učitelé a žáci možnost pracovat s encyklopedií a se slovníky. Pro základy administrativy jsou k dispozici mechanické psací stroje. Není dořešena otázka vhodného nábytku, ale návrh řešení je připraven.

Výuka probíhala na bázi praktických činností, značný prostor je věnován samoučení, žáci si mohou regulovat své vlastní tempo. Motivace pro činnosti je obrovská, zájmu o předměty nelze z hlediska možností školy vždy vyhovět. V hodinách byla velmi pěkná pracovní atmosféra, hezké vztahy mezi učitelkami a žáky, oboustranný zájem o předmět. Žáci zcela vědomě dodržovali dohodnutá pravidla pro práci, velmi často museli sebehodnotit výsledky své činnosti, učitelky poskytovaly individuální radu a pomoc.

Kvalita vzdělávání v obou předmětech a ve všech sledovaných kritériích byla vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Školní inspektoři sledovali výuku celkem v osmdesáti sedmi hodinách. Úroveň kvality jednotlivých předmětů či bloků byla hodnocena takto:

Vynikající: výuka základů administrativy, informatika a hudební výchova.

Velmi dobře: tělesná výchova.

Dobře: český jazyk, matematika, blok fyziky a chemie, dějepis a vlastivěda, přírodopis a přírodověda, zeměpis, cizí jazyky (německý a anglický), občanská výchova, rodinná výchova a praktické činnosti a výtvarná výchova.

Celkově hodnotí ČŠI úroveň kvality vzdělávání v Základní škole Uhlířské Janovice jako dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na základě analýzy podmínek školy a celkového prostředí. Materiální a personální zabezpečení výuky plánuje ředitel školy dlouhodobě, s výhledem na další čtyři roky. Má zpracován harmonogram konkrétních úkolů (plán

materiálně-technického zabezpečení a údržby), analýzu potřeb školy pro personální zajištění výuky v dalších letech. Pro školní rok 1999/2000 byl vytvořen roční plán práce, který obsahuje cílové úkoly v oblasti výchovně-vzdělávací a úkoly materiálně-technické povahy. Spíše proklamativně jsou v tomto plánu vyjmenovány prostředky k dosažení plánovaných cílů. Konkrétní a zcela jasnou podobu však získávají v operativních plánech měsíčních. Letošními prioritami ve výchovně-vzdělávacím procesu jsou: rozvoj komunikativních dovedností žáků, zlepšování jejich vyjadřovacích schopností, individuální přístup k žákům s důrazem na péči o zdravotně postižené žáky a žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, podchycování talentovaných žáků a rozvoj jejich specifických schopností, funkční využívání didaktické techniky ve výuce a využívání pracovní informatiky. Důraz je dále kladen na účinnou spolupráci s veřejností a zajištění kvalitního informačního servisu pro rodiče žáků. Plánována je výměna nábytku v některých třídách, vybudování odborné učebny pro výtvarnou výchovu, další dovybavení didaktickou technikou a dokončení rekonstrukce sociálního zařízení.

Koncepce školy a plány jsou pravidelně projednávány se všemi pracovníky. Koncepce má podporu u zřizovatele, školského úřadu i u rodičů. Velmi dobře se jí daří plnit jen v oblasti materiálně-technické, v ostatních oblastech má škola rezervy.

Plánování výchovně-vzdělávacího procesu vychází z realizovaných vzdělávacích programů: v prvním až osmém ročníku *Základní škola čj. 16 847/96-2, včetně doplňků čj. 25 018/98-22*, v devátém ročníku podle upravených učebních dokumentů *čj. 18 730/91 - 20*. Škola vyučuje podle zvoleného vzdělávacího programu, aniž by se chtěla nějakým způsobem profilovat. Oba učební plány jsou dodrženy. Učitelé zpracovávají na základě nařízení ředitele školy časové tematické plány. Jejich kvalita je rozdílná, většinou jsou spíše formální a učitelům příliš neslouží.

Nabídka volitelných a nepovinných předmětů je poměrně široká, realizují se na základě přihlášek žáků tak, aby jejich výuka co do počtu žáků byla efektivní. V letošním školním roce byly vytvořeny skupiny žáků pro výuku informatiky, konverzace v anglickém a německém jazyku, sportovní výchovy, základů administrativy, přírodovědného semináře se zaměřením na přírodopis. Vyučuje se také dvěma nepovinným předmětům: sborový zpěv a informatika.

Zvolený způsob plánování se jeví jako reálný a pro školu vhodný, neklade si nesplnitelné cíle a záměry. V plánování a vlastní přípravě práce školy zaznamenala inspekce vyrovnaný poměr negativ a pozitiv. Tato oblast má průměrnou úroveň.

Organizování

Kompetence zástupců ředitele jsou ředitelem určeny písemnou formou. Jeden z nich odpovídá za organizaci a průběh vzdělávání na prvním stupni, druhý je pověřen stejnými úkoly na druhém stupni školy a zároveň je pověřen vedením veškeré administrativní agendy, která je spojena s čerpáním finančních prostředků (podklady pro mzdy zaměstnanců, faktury). Především kontrolní úkoly jsou ředitelem definovány velmi volně. Ve škole nejsou vytvořeny předmětové komise či metodická sdružení, je pouze jmenován tzv. garant za výuku v daném ročníku (na prvním stupni) a za výuku předmětu (na druhém stupni). Úkoly těchto pedagogických pracovníků nebyly ředitelem jednoznačně určeny. Ve funkčním využití těchto pracovníků jsou značné rezervy (tvorba funkčních časových tematických plánů, vnitřní sebekontrola, sebeevaluační proces apod.). Podle vlastního plánu, který ředitel schválil, pracuje výchovná poradkyně. Jde o zkušenou učitelku s kvalifikačním studiem, jež se zabývá problematikou integrovaných žáků, profesionální orientací žáků a výchovnými problémy, eviduje děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. Jako závažné se v posledních dvou letech jeví některé výchovné problémy žáků. Ze zadaných dotazníků rodičům vyplývá, že rodiče nejsou vždy spokojeni se vzájemnou komunikací a vztahy mezi

žáky a v některých případech i v komunikaci učitel – žák.

Ředitel zpracoval školní řád s vnitřním režimem. Svým obsahem odpovídá § 15, vyhl. MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Jeho struktura tomuto předpisu příliš neodpovídá, převážnou část ustanovení tvoří pravidla vnitřního režimu. Nejsou jím upravena pravidla pro uvolňování žáků z vyučování (porušen § 3 odst. 8 výše uvedené vyhlášky). Neobsahuje žádná práva žáků, má příkazový a zákazový charakter.

Výjimka z organizace vyučování (krácení jedné přestávky na pět minut) byla škole udělena MŠMT ČR na základě žádosti a zdůvodnění. Závažným organizačním nedostatkem je to, že učitelky, které vyučují na prvním a druhém stupni, musejí přecházet během přestávky z jedné poměrně vzdálené budovy do druhé. V pavilonu s odbornými pracovny není zajišťován trvale dozor, žáci přicházejí s vyučujícím do třídy zpravidla v okamžiku zahájení vyučovací hodiny, a není proto plně využito 45 minut k výuce. Rozvrh hodin se přizpůsobuje především dojíždějícím žákům (každá třída má pouze jeden den v týdnu odpolední výuku), méně potřebám předmětů (využitelnost odborných pracoven je snížena).

Informace uvnitř školy se předávají klasickým a standardním způsobem - na pedagogických radách (jsou konány pětkrát v roce), na provozních poradách (konají se operativně dle potřeby), při osobním jednání a na nástěnce ve sborovně. Zápisy z jednání pedagogické rady svědčí o jednoznačnosti, konkrétnosti a adresnosti jednotlivých rozhodnutí ředitele. Nejsou zaznamenávány připomínky a podněty jednotlivých pracovníků.

O výsledcích výuky informuje škola rodiče průběžně písemnou formou, prostřednictvím žákovských knížek či notýsků, ale také často osobním jednáním. Organizovány jsou třídní schůzky rodičů. Rodiče ustavili Sdružení rodičů a přátel dětí školy. Toto sdružení je registrováno a má zřízen svůj vlastní účet. Ředitel školy velmi úzce spolupracuje s jeho výborem, průběžně ho informuje o práci školy, o personálním zabezpečení, projednává s ním plán práce. Sdružení se podílí organizačně na prezentačních akcích školy, finančně přispívá na některé činnosti a konkrétní akce.

Osobní spisy žáků (katalogové listy, závěry z různých vyšetření a ostatní dokumentace o žácích) jsou uloženy u ředitele školy, třídních učitelů a výchovné poradkyně tak, aby k nim měly přístup pouze oprávněné osoby.

Prezentace školy na veřejnosti tvoří významnou složku řízení. Především loňský školní rok byl bohatý na mnoho akcí (jejich přehled je podrobně uveden ve Výroční zprávě školy za šk. r. 1998/1999), které byly pořádány ke 100. výročí založení Měšťanské školy v Uhlířských Janovicích. Mnohé z těchto akcí (např. školní akademie, koncerty dětského sboru a další) se opakují tradičně každý školní rok.

V souladu s § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, ředitel školy zpracoval a veřejnosti zpřístupnil veřejnou zprávu o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1998/1999. Výroční zpráva o činnosti poskytuje dostatek informací o činnosti školy a o mimoškolních aktivitách. Další požadované údaje (viz § 17e odst. 2 výše uvedeného zákona) jsou ve zprávě zpracovány především statisticky. Vypovídací hodnota zprávy je značná a je dostatečným podkladem pro plánování.

Oblast organizování a operativního řízení má dobrou úroveň, pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavním nositelem pozitivního vývoje školy je ředitel. Umí využívat jedinečných schopností některých pracovníků a jejich ochoty prezentovat školu na veřejnosti. Spolu s ním se na vedení školy jen v malé míře podílejí dva zástupci, jimž ředitel delegoval příslušné kompetence.

Zástupkyně pro první stupeň pracuje ve funkci od začátku letošního školního roku. Zabezpečuje především metodické vedení učitelů a kontinuitu tematických plánů, vytváří si pro první stupeň kontrolní systém. Úroveň plnění těchto úkolů na druhém stupni je nižší. Celkem pracuje ve škole třicet pět pedagogických pracovníků. V práci vedení školy převládá operativní řízení, v několika posledních letech donutily okolnosti ředitele školy zaměřit se ve značné míře na řízení technických problémů (úpravy tří budov, výstavba tělocvičny, školní jídelny, spojovacích chodeb, vybudování učebny informatiky, hudební výchovy apod.). Ve vedení lidí převládá demokratický styl řízení. Ředitel se spoléhá na svou znalost lidí a porozumění, ovšem dovednost motivovat a stimulovat své pracovníky se mu daří jen částečně. Zdařilo se mu vytvořit malý okruh spolupracovníků, kteří se spolupodílejí na výborné prezentaci školy na veřejnosti. Nejde jen o pěvecký sbor (sbormistr, korepetitorka), ale také o přípravu akademií, které si již vydobily uznání široké rodičovské veřejnosti. Vynikající práce je odevzdávána v oboru informatiky. Systémovým vedením a organizací výuky informatiky získala tato škola uznání a stala se zdrojem poučení pro řadu dalších škol. Pedagogové, kteří se snaží pracovat inovačními a nestandardními metodami a formami, podílejí se na výborné prezentaci školy, připravují žáky do soutěží a k dalšímu studiu, mají dostatečný prostor pro vlastní profesní seberealizaci (zapojení do jazykových kurzů a kurzů informační technologie). Ředitel upřednostňuje týmovou práci, oceňuje osobitý vstřícný přístup, odmítá direktivní řízení. Pomoc začínajícím učitelům je záležitostí tzv. uvádějících učitelů, ČŠI zaznamenala v tomto směru výbornou spolupráci především na prvním stupni. Iniciativa a kvalitní práce jsou zohledňovány v nenárokových složkách platu, jež ředitel školy realizuje diverzifikovaně. Kritéria pro hodnocení učitelů stanovená ředitelem školy jsou všem pracovníkům známa, tvoří jednoduchý a účelný systém. Pro hodnocení kvality práce využívá vedení školy kritéria zpracovaná Školským úřadem Kutná Hora a dále svá vlastní. S kritérii byli všichni pracovníci prokazatelně seznámeni.

System vedení, na němž v menší míře participují oba zástupci, je demokratický, motivování iniciativních pracovníků je efektivní. Podmínky pro uplatnění tvořivosti jsou nadstandardní, avšak nejsou využívány všemi pedagogy. Oblast vedení a motivování pracovníků je hodnocena dobře.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy zapracoval systém kontrolní činnosti do celoročního plánu školy, jednotlivé úkoly jsou potom blíže specifikovány v měsíčních a týdenních plánech. Určil sice kompetence obou zástupců i výchovné poradkyně, avšak převážnou část kontrolních úkolů plní sám. Hospitační činnost vedení školy je poměrně četná (v loňském roce hospitoval ředitel v jedenatřiceti hodinách, zástupci v šesti). Záznamy z hospitací, projednání jejich výsledků s učitelem spolu se zobecněním však nejsou nijak zdokumentovány. Výčet hospitační činnosti prokazuje, že prioritami bylo sledování nových a začínajících učitelů. Dále však skladba hospitovaných předmětů není vyvážená: třináctkrát proběhla hospitační v českém jazyce, sedmkrát v cizích jazycích, čtyřikrát v matematice, v chemii, přírodopisu, zeměpisu, dějepisu jedenkrát. Některé předměty nebyly sledovány vůbec. V systému kontrolní činnosti zaznamenala ČŠI zásadní nedostatky v oblasti porušování učebních osnov (český jazyk – šestý ročník, dějepis – devátý ročník, pěstitelské práce – sedmý ročník). Nefunguje spolupráce vedení s učiteli garantujícími koordinaci jednotlivých předmětů (druhý stupeň) především v zpracování tematických plánů vzhledem k plnění osnov. Pro srovnání výsledků si ředitel školy zadává v paralelních třídách prověrky z českého jazyka a z matematiky. Jejich rozbor se však provádí vzápětí a ústně. Ředitel školy tudíž nemůže prokazatelně doložit výsledky a analýzu své kontrolní činnosti. Nedostatky shledala ČŠI také ve vedení žákovských knížek – hodnocení žáků osmých tříd v matematice

považují školní inspektoři za neprofesionální (kumulace jen špatných známek). Z kontroly žákovských knížek vyplývá, že jsou žáci v některých předmětech hodnoceni nedostatečnou známkou za nesplnění úkolu (záměna hodnocení chování za hodnocení výkonu žáka). Také kontrola třídních knih je prováděna spíše formálně, svědčí o tom velmi nekonkrétní zápisy probíraného učiva. Ze zápisů v katalogových listech vyplývá, že ve škole sporadicky pracují s pochvalou.

Přes uvedené nedostatky musí ČŠI konstatovat, že ředitel školy si umí získat podklady a ohodnotit jednotlivé pracovníky. A až na jednu výjimku to diverzifikovaný přístup k přidělení nenáročných složek platu a odměn dokazuje.

Hospodářský a správní úsek je průběžně kontrolován. Pravidelně se provádějí porovnávání účetních zůstatků školy a zřizovatele, školy a školského úřadu. O kvalitě práce provozních zaměstnanců svědčí velmi dobrý stav tříd a chodeb tří budov školy. Úklid a pořádek všech prostor byly vzorné.

Ředitel školy si ponechal většinu kontrolních mechanismů. Na ostatní členy vedení delegoval kontrolní kompetence pouze sporadicky. ČŠI mu prokázala nutnost získaná data analyzovat a vyhodnocovat. V kontrolní činnosti především vzhledem k porušování osnov uvedených předmětů shledala ČŠI nedostatky a hodnotí tuto oblast jako ještě vyhovující s citelně slabými místy.

Hodnocení kvality řízení

Koncepční záměry školy jsou jasné a reálné, plánování je funkční především vzhledem k potřebám spádové oblasti. Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu, nabídka volitelných a nepovinných předmětů je spíše nadstandardní, pomoc žákům se specifickými vývojovými poruchami je průměrná. Celkově je tato oblast hodnocena dobře. Kvalitu a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačního systému hodnotí ČŠI jako dobrou. V oblasti vedení a motivování pracovníků převažuje operativní řízení. Vysoké nároky na ředitele kladly náročné a dlouhotrvající rekonstrukce všech tří budov. Při vedení pracovníků jednoznačně převládá demokratický styl řízení, iniciativní učitelé mají vytvořeny velmi dobré podmínky pro uplatnění tvořivosti, celkově je však efektivita vedení pracovníků na průměrné úrovni. Systém kontrolních mechanismů vykazuje citelně slabá místa. Ředitel školy si ponechal většinu kontrolních kompetencí, kompetence delegované na zástupce nejsou pregnantně definovány. Oblast hodnotí ČŠI jako ještě vyhovující.

Celkově je kvalita řízení hodnocena jako dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Vzdělávací program Základní školy Uhlířské Janovice

Ve škole pracují podle schváleného vzdělávacího programu *Základní škola čj. 16 847/96-2* včetně doplňků a úprav čj. 25 018/98-22, a to v prvním až osmém ročníku, v devátém ročníku podle rozvolněných učebních osnov 18 730/91-20.

Další údaje o škole

Ve škole se vzdělává 589 žáků v patnácti třídách prvního stupně a jedenácti třídách druhého stupně. Škola je spádovou pro osmačtyřicet okolních obcí, celkem dojíždí 50 % žáků.

Součástí školy jsou školní jídelna a školní družina. V školní družině je zapsáno sedmdesát pět dětí ve třech odděleních. Provoz zahajuje ŠD v šest hodin ráno, ukončuje v 15:10. Takto uzpůsobenou pracovní dobou chce škola vyhovět rodičům.

Škola má dvě další odloučená pracoviště: Komenského 246 (první stupeň: druhé - páté třídy) a Komenského 273 (první třídy + školní družina).

Ve škole byly rozdány žákům osmých a devátých tříd dotazníky pro rodiče (celkem 105). V osmdesáti vrácených dotaznících vyjadřují rodiče výhradně pozitivní vztah ke škole. Připomínky mají k celkovému chování žáků mezi sebou (i na veřejnosti) a v několika případech i na vztahy mezi žáky a učiteli. Školu je třeba dle rodičů pochválit za činnost pěveckého sboru, za školní akademie, za výuku informatiky a za výstavbu nové školní jídelny.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva za školní rok 1998/1999.
- Podkladová inspekční dokumentace, dotazníky.
- Hospitační záznamy školních inspektorů.
- Plán práce, organizační řád, školní řád, plán materiálně-technického zabezpečení a údržby.
- Tematické plány, plán práce výchovné poradkyně.
- Třídní knihy loňského a letošního školního roku, třídní výkazy, katalogové listy.
- Výběr žakovských knížek a prací.
- Záznamy o využití počítačové pracovny.
- Písemná dokumentace vedoucího lyžařského kurzu (plán, denní rozvrh, platná osvědčení instruktorů, informace pro rodiče a žáky).
- Dokumentace školy o sportovních soutěžích.
- Publikace *Měšťanská a Základní škola Uhlířské Janovice 1899 – 1999*.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Výborná prezentace školy na veřejnosti (činnost pěveckého sboru, školní akademie, dobré výsledky v sportovních aktivitách).
- Systematická výuka informatiky.

Negativa:

- Sporadické uplatňování zásad a metod práce doporučených zvoleným vzdělávacím programem (činnostní pojetí vyučování, záměrné působení na hodnotovou orientaci žáků, respektování osobnosti žáků, formativní způsob hodnocení).
- Příliš liberální kontrolní systém ředitele školy.

Úroveň kvality vzdělávání v Základní škole Uhlířské Janovice sledovali školní inspektoři v osmdesáti sedmi hodinách a na základě zjištěných skutečností ji hodnotí v informatice, základech administrativy a hudební výchově jako vynikající, v tělesné výchově jako velmi

dobrou a průměrně v českém a cizích jazycích, matematice, fyzice a chemii, v přírodopisu, zeměpisu, dějepisu, v rodinné, výtvarné a občanské výchově a v praktických činnostech. Celkově je úroveň kvality výchovně-vzdělávacího procesu hodnocena jako dobrá

Kvalita řízení byla v oblasti koncepce a plánování hodnocena velmi dobře, organizace a vedení a motivování pracovníků dobře, kontrolní mechanismy jako ještě vyhovující. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu řízení dobře.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Grušová	Grušová v. r.
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	Fadrná v. r.
	Mgr. Karel Kumstýř	Kumstýř v. r.
	Mgr. František Kvasnička	Kvasnička v. r.
	Jaroslav Richter	Richter v. r.
	Mgr. Pavel Skokan	Skokan v. r.
Pracovníci ústředí ČŠI	Ing. Leon Kolman	

V Kolíně dne 13. prosince 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. 12. 1999

Razítko

Mgr. František Zajíček

Zajíček v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kutná Hora	5. 1. 2000	031 284/2000
Zřizovatel Město Uhlířské Janovice	5. 1. 2000	031 285/2000

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
----	-----	Bez připomínek.